

6 She started out with her daughters-in-law to return from the country of Moab; for in the country of Moab she had heard that the LORD had taken note of His people and given them food. 7 Accompanied by her two daughters-in-law, she left the place where she had been living; and they set out on the road back to the land of Judah. 8 But Naomi said to her two daughters-in-law, "Turn back, each of you to her mother's house. May the LORD deal kindly with you, as you have dealt with the dead and with me! 9 May the LORD grant that each of you find security in the house of a husband!" And she kissed them farewell. They broke into weeping 10 and said to her, "No, we will return with you to your people." 11 But Naomi replied, "Turn back, my daughters! Why should you go with me? Have I any more sons in my body who might be husbands for you? 12 Turn back, my daughters, for I am too old to be married. Even if I thought there was hope for me, even if I were married tonight and I also bore sons, 13 should you wait for them to grow up? Should you on their account debar yourselves from marriage? Oh no, my daughters! My lot is far more bitter than yours, for the hand of the LORD has struck out against me."

ו ותקם היא וכלתיה ותשב משדי מואב כי שמעה בשדה מואב כפיפקד יהוה את עמו לתת להם לחם: ז ותצא מרהמקום אשר היתה שמה ושתי כלתיה עמה ותלכנה בדדך לשוב אל ארץ יהודה: ח ותאמר נעמי לשתי כלתיה לכה שבה אשה לבית אמה יעשה [נעש] יהוה עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים ועמדי: ט יתן יהוה לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה ותשק להו ותשאנה קולן ותבכינה: י ותאמרנה לה כראתך נשוב לעמד: יא ותאמר נעמי שבה בנתי למה תלכנה עמי העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים: יב שבה בנתי לכן כי זקנתי מהיות לאיש כי אמרת לי ישלי תקוה גם הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים: יג הלכו | תשברנה עד אשר יגדלו הלהן תעגנה לבלתי היות לאיש אל בנתי כמרלי מאד מכם כראתך בי יד יהוה:

1 In the days when the chieftains ruled, there was a famine in the land; and a man of Bethlehem in Judah, with his wife and two sons, went to **reside** in the country of Moab.

2 The man's name was Elimelech, his wife's name was Naomi, and his two sons were named Mahlon and Chilion—Ephrathites of Bethlehem in Judah. They came to the country of Moab **and remained there**.

3 Elimelech, Naomi's husband, died; and she was left with her two sons.

4 They married Moabite women, one named Orpah and the other Ruth, **and they lived there about ten years**.

5 Then those two—Mahlon and Chilion—also died; so the woman was left without her two sons and without her husband.

א ויהי בימי שָׁפֶט הַשָּׁפֵטִים וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּלֶךְ
אִישׁ מִבֵּית לַחֶם יְהוּדָה לְגוֹר בְּשָׂדֵי מוֹאָב הוּא
וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו:

ב וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נְעֹמִי וְשֵׁם
שְׁנֵי בָנָיו | מַחְלֹון וְכַלְיוֹן אֶפְרַתִּים מִבֵּית לַחֶם
יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי מוֹאָב וַיְהִי יוֹשְׁבֵיהֶם:

ג וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נְעֹמִי וַתִּשָּׂאֵר הִיא וּשְׁנֵי
בָנֶיהָ:

ד וַיִּשָּׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מִמּוֹבִיּוֹת שֵׁם הָאֶחָת עֹרְפָה
וְשֵׁם הַשֵּׁנִית רֹות וַיָּשָׁבוּ שְׁמֵם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים:

ה וַיָּמוּתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחְלֹון וְכַלְיוֹן וַתִּשָּׂאֵר הָאִשָּׁה
מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִישָׁהּ:

6 She started out with her daughters-in-law to return from the country of Moab; for in the country of Moab she had heard that the LORD had taken note of His people and given them food. 7 Accompanied by her two daughters-in-law, she left the place where she had been living; and they set out on the road back to the land of Judah. 8 But Naomi said to her two daughters-in-law, "Turn back, each of you to her mother's house. May the LORD deal kindly with you, as you have dealt with the dead and with me! 9 May the LORD grant that each of you find security in the house of a husband!" And she kissed them farewell. They broke into weeping 10 and said to her, "No, we will return with you to your people." 11 But Naomi replied, "Turn back, my daughters! Why should you go with me? Have I any more sons in my body who might be husbands for you? 12 Turn back, my daughters, for I am too old to be married. Even if I thought there was hope for me, even if I were married tonight and I also bore sons, 13 should you wait for them to grow up? Should you on their account debar yourselves from marriage? Oh no, my daughters! My lot is far more bitter than yours, for the hand of the LORD has struck out against me."

ו ותקם היא וכלתיה ותשב משדי מואב כי שמעה בשדה מואב כפיפקד יהוה את עמו לתת להם לחם: ז ותצא מרהמקום אשר היתה שמה ושתי כלתיה עמה ותלכנה בדדך לשוב אל ארץ יהודה: ח ותאמר נעמי לשתי כלתיה לכה שבה אשה לבית אמה יעשה [נעש] יהוה עמכם חסד פאשר עשיתם עם המתים ועמדי: ט יתן יהוה לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה ותשק להן ותשאנה קולן ותבכינה: י ותאמרנה לה כראתך נשוב לעמד: יא ותאמר נעמי שבה בנתי למה תלכנה עמי העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים: יב שבה בנתי לכן כי זקנתי מהיות לאיש כי אמרת לי ישלי תקוה גם הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים: יג הלחן | תשברנה עד אשר יגדלו הלחן תעגנה לבלתי היות לאיש אל בנתי כמרלי מאד מכם כראתך בי יד יהוה:

14 They broke into weeping again, and Orpah kissed her mother-in-law farewell. But Ruth clung to her. 15 So she said, "See, your sister-in-law has returned to her people and her gods. Go follow your sister-in-law." 16 But Ruth replied, "Do not urge me to leave you, to turn back and not follow you. For wherever you go, I will go; wherever you lodge, I will lodge; your people shall be my people, and your God my God. 17 Where you die, I will die, and there I will be buried. Thus and more may the LORD do to me if anything but death parts me from you." 18 When [Naomi] saw how determined she was to go with her, she ceased to argue with her; 19 and the two went on until they reached Bethlehem. When they arrived in Bethlehem, the whole city buzzed with excitement over them. The women said, "Can this be Naomi?" 20 "Do not call me Naomi," she replied. "Call me Mara, for Shaddai has made my lot very bitter. 21 I went away full, and the LORD has brought me back empty. How can you call me Naomi, when the LORD has dealt harshly with me, when Shaddai has brought misfortune upon me!" 22 Thus Naomi returned from the country of Moab; she returned with her daughter-in-law Ruth the Moabite. They arrived in Bethlehem at the beginning of the barley harvest.

יד ותשנה קולן ותבכינה עוד ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה: טו ותאמר הנה שבה ובמתך אל עמה ואלאלהיה שובי אחרי ובמתך: טז ותאמר רות אלתיפגעייבי לעזבך לשוב מאחריך כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אליו עמך עמי ואלהיך אלהי: יז באשר תמותי אמות ושם אקבר כה יעשה יהנה לי וכה יסוף כי הפות יפריד ביני ובינך: יח ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה: יט ותלקנה שתיהם עדבאנה בית לחם ויהי כבאנה בית לחם ותהם פלהעיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי: כ תאמר אליהן אלתיקראנה לי נעמי קראן לי מרא כי המר שדי לי מאד: כא אני מלאה הלכתי וריקם השיבני יהנה למה תקראנה לי נעמי ויהנה ענה בי ושדי הרע לי: כב ותשב נעמי ורות המואביה כלתה עמה השבה משדי מואב והמה באו בית לחם בתחלת קציר שערים:

6 She started out with her daughters-in-law to **return** from the country of Moab; for in the country of Moab she had heard that the LORD had taken note of His people and given them food. 7 Accompanied by her two daughters-in-law, she left the place where she had been living; and they set out on the road **back** to the land of Judah. 8 But Naomi said to her two daughters-in-law, “**Turn back**, each of you to her mother’s house. May the LORD deal kindly with you, as you have dealt with the dead and with me! 9 May the LORD grant that each of you find security in the house of a husband!” And she kissed them farewell. They broke into weeping 10 and said to her, “No, we will **return** with you to your people.” 11 But Naomi replied, “**Turn back**, my daughters! Why should you go with me? Have I any more sons in my body who might be husbands for you? 12 **Turn back**, my daughters, for I am too old to be married. Even if I thought there was hope for me, even if I were married tonight and I also bore sons, 13 should you wait for them to grow up? Should you on their account debar yourselves from marriage? Oh no, my daughters! My lot is far more bitter than yours, for the hand of the LORD has struck out against me.”

ו ותקם היא וכלתיה ותשב משדי מואב כי שמעה בשדה מואב פירקד יהוה את עמו לתת להם לחם: ז ותצא מרהמקום אשר היתה שמה ושתי כלתיה עמה ותלכנה בדדך לשוב אל ארץ יהודה: ח ותאמר נעמל לשתי כלתיה לכה שבה אשה לבית אמה יעשה [נעש] יהוה עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים ועמדי: ט יתן יהוה לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה ותשק להן ותשאנה קולן ותבכינה: י ותאמרנה לה כראתך נשוב לעמד: יא ותאמר נעמל שבה בנתי למה תלכנה עמי העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים: יב שבה בנתי לכן כי זקנתי מהיות לאיש כי אמרת לי ישלי תקוה גם הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים: יג הלחן | תשברנה עד אשר יגדלו הלהן תעגנה לבלתי היות לאיש אל בנתי כירמלי מאד מכם כייצאה בי ידיהוה:

14 They broke into weeping again, and Orpah kissed her mother-in-law farewell. But Ruth clung to her. 15 So she said, “See, your sister-in-law has **returned** to her people and her gods. Go **follow** your sister-in-law.” 16 But Ruth replied, “Do not urge me to leave you, **to turn back** and not follow you. For wherever you go, I will go; wherever you lodge, I will lodge; your people shall be my people, and your God my God. 17 Where you die, I will die, and there I will be buried. Thus and more may the LORD do to me if anything but death parts me from you.” 18 When [Naomi] saw how determined she was to go with her, she ceased to argue with her; 19 and the two went on until they reached Bethlehem. When they arrived in Bethlehem, the whole city buzzed with excitement over them. The women said, “Can this be Naomi?” 20 “Do not call me Naomi,” she replied. “Call me Mara, for Shaddai has made my lot very bitter. 21 I went away full, and the LORD has **brought me back** empty. How can you call me Naomi, when the LORD has dealt harshly with me, when Shaddai has brought misfortune upon me!” 22 Thus Naomi **returned** from the country of Moab; she **returned** with her daughter-in-law Ruth the Moabite. They arrived in Bethlehem at the beginning of the barley harvest.

יד ותשנה קולן ותבגינה עוד ותשק ערפה לחמותה
נרות דבקה בה: טו ותאמר הנה **שבה** ובמתך אל
עמה ואלאלהיה **שובי** אחרי ובמתך: טז ותאמר רות
אלתפגעירי לעזוב **לשוב** מאחריך כי אל אשר תלכי
אלך ובאשר תליני אליו עמך עמי ואלהיך אלהי: יז
באשר תמותי אמות ושם אקבר כה יעשה יהנה לי
וכה יסוף כי המות יפריד ביני ובינך: יח ותרא כי
מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה: יט
ותלקנה שתיהם עדבאנה בית לחם ויהי כבאנה בית
לחם ותהם פלהעיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי: כ
תאמר אליהן אלתקראנה לי נעמי קראן לי מרא כי
המר שדי לי מאד: כא אני מלאה הלכתי וריקם
השיבני יהנה למה תקראנה לי נעמי ויהנה ענה בי
ושדי הרע לי: כב ותשב נעמי ורות המואביה כלתה
עמה **השבה** משדי מואב והמה באו בית לחם בתחלת
קציר שערים:

6 She started out with her daughters-in-law to return from the country of Moab; for in the country of Moab she had heard that the LORD had taken note of His people and given them food. 7 Accompanied by her two daughters-in-law, she left the place where she had been living; and they set out on the road back to the land of Judah. 8 But Naomi said to her two daughters-in-law, "Turn back, each of you to her mother's house. May the LORD deal kindly with you, as you have dealt with the dead and with me! 9 May the LORD grant that each of you find security in the house of a husband!" And she kissed them farewell. They broke into weeping 10 and said to her, "No, we will return with you to your people." 11 But Naomi replied, "Turn back, my daughters! Why should you go with me? Have I any more sons in my body who might be husbands for you? 12 Turn back, my daughters, for I am too old to be married. Even if I thought there was hope for me, even if I were married tonight and I also bore sons, 13 should you wait for them to grow up? Should you on their account debar yourselves from marriage? Oh no, my daughters! My lot is **far more bitter than yours**, for the hand of the LORD has struck out against me."

ו ותקם היא וכלתיה ותשב משדי מואב כי שמעה בשדה מואב כפרקד יהוה את עמו לתת להם לחם: ז ותצא מרהמקום אשר היתה שמה ושתי כלתיה עמה ותלכנה בדרך לשוב אל ארץ יהודה: ח ותאמר נעמי לשתי כלתיה לכה שבה אשה לבית אמה יעשה [נעש] יהוה עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים ועמדי: ט יתן יהוה לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה ותשק להן ותשאנה קולן ותבכינה: י ותאמרנה לה כראתך נשוב לעמד: יא ותאמר נעמי שבה בנתי למה תלכנה עמי העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים: יב שבה בנתי לכן כי זקנתי מהיות לאיש כי אמרת לי ישלי תקוה גם הייתי הפילה לאיש וגם ילדתי בנים: יג הלחן | תשפרנה עד אשר יגדלו הלחן תעלנה לבלתי היות לאיש אל בנתי **כימרלי מאד** **מכם** כפיצאה בי יד יהוה:

14 They broke into weeping again, and Orpah kissed her mother-in-law farewell. But Ruth clung to her. 15 So she said, "See, your sister-in-law has returned to her people and her gods. Go follow your sister-in-law." 16 But Ruth replied, "Do not urge me to leave you, to turn back and not follow you. For wherever you go, I will go; wherever you lodge, I will lodge; your people shall be my people, and your God my God. 17 Where you die, I will die, and there I will be buried. Thus and more may the LORD do to me if anything but death parts me from you." 18 When [Naomi] saw how determined she was to go with her, she ceased to argue with her; 19 and the two went on until they reached Bethlehem. When they arrived in Bethlehem, the whole city buzzed with excitement over them. The women said, "Can this be Naomi?" 20 "Do not call me Naomi," she replied. "Call me Mara, for Shaddai has made my lot very bitter. 21 I went away full, and the LORD has brought me back empty. How can you call me Naomi, when the LORD has dealt harshly with me, when Shaddai has brought misfortune upon me!" 22 Thus Naomi returned from the country of Moab; she returned with her daughter-in-law Ruth the Moabite. They arrived in Bethlehem at the beginning of the barley harvest.

יד ותשנה קולו ותבכינה עוד ותשק ערפה לחמותה
ורות דבקה בה: טו ותאמר הנה שבה יבמתך אל
עמה ואלאלהיה שובי אחרי יבמתך: טז ותאמר רות
אלתפגעירי לעזבך לשוב מאחריך כי אלאשר תלכי
אלך ובאשר תליני אליו עמך עמי ואלהיך אלהי: יז
באשר תמותל אמות ושם אקבר כה יעשה יהוה לי
וכה יסוף כי הפות יפריד ביני ובינך: יח ותרא כי
מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה: יט
ותלכנה שתיהם עדבאנה בית לחם ויהי כבאנה בית
לחם ותהם פלהעיר עליהן ותאמרנה הנאת נעמי: כ
תאמר אליהן אלתקראנה לי נעמי קראן לי מרא כי
המר שדי לי מאד: כא אני מלאה הלכתי וריקם
השיבני יהוה למה תקראנה לי נעמי ויהוה ענה בי
ושדי הרע לי: כב ותשב נעמי ורות המואביה כלתה
עמה השבה משדי מואב והמה באו בית לחם בתחלת
קציר שערים:

Rut Rabbah, 2: 10

Then those two—Mahlon and Chilion—also died (Ruth 1:5)”: Rabbi Chunya and Rabbi Yehoshua son of Rabbi Avim and Rabbi Zavda his son-in-law of Rabbi Levi: “The master of mercies at first does not take punishment from souls”. From what do you teach this? From Job...

And so with plagues it is this way... And if he repents, it is made good, and if not: “Being unclean, he shall dwell apart; his dwelling shall be outside the camp (Leviticus 13:46)”.

And so with Machlon and Chilion it went this way: at first their horses, donkeys, and camels died, and then later, Elimelech died, and after that “Then those two—Mahlon and Chilion—also died so the woman was left”: Rabbi Chanina said: She was made the residue of residue.

רות רבה, ב: י

וַיָּמָתוּ גַם שְׁנֵיהֶם מַחֲלוֹן וְכִלְיוֹן (רות א, ה), רַבִּי חוּנְיָא וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּרַבִּי אֲבִין וְרַבִּי זְבִדָא חֲתָנִיה דְּרַבִּי לֵוִי, לְעוֹלָם אֵין בְּעַל הַרְחָמִים פּוֹרַע מִן הַנְּפֻשׁוֹת תְּחִלָּה, מִמֵּי אֶתְּ לְמַד מֵאִיּוֹב...

וְאִף בְּנִגְעִים כֵּן... אִם חָזַר בּוֹ מוֹטֵב, וְאִם לֹא (ויקרא יג, מו): בְּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ.

וְאִף בְּמַחֲלוֹן וְכִלְיוֹן כְּדָ הָיָה, בְּתַחֲלָה מָתוּ סוּסֵיהֶם, חֲמוֹרֵיהֶם, גְּמֻלֵיהֶם, וְאַחַר כֵּן, וַיָּמָתוּ אֱלִימֶלֶךְ, וְאַחַר כֵּן, וַיָּמָתוּ גַם שְׁנֵיהֶם מַחֲלוֹן וְכִלְיוֹן. וַתֵּשָׂאֵר הָאִשָּׁה, אָמַר רַבִּי חֲנִינְא נֶעֱשְׂתָה שְׂרִירֵי שְׂרִירִים

10 The LORD restored Job's fortunes when he prayed on behalf of his friends, and the LORD gave Job twice what he had before. 11 All his brothers and sisters and all his former friends came to him and had a meal with him in his house. They consoled and comforted him for all the misfortune that the LORD had brought upon him. Each gave him one kesitah and each one gold ring. 12 Thus the LORD blessed the latter years of Job's life more than the former. He had fourteen thousand sheep, six thousand camels, one thousand yoke of oxen, and one thousand she-asses. 13 He also had seven sons and three daughters. 14 The first he named Jemimah, the second Keziah, and the third Keren-happuch. 15 Nowhere in the land were women as beautiful as Job's daughters to be found. Their father gave them estates together with their brothers. 16 Afterward, Job lived one hundred and forty years to see four generations of sons and grandsons. 17 So Job died old and contented.

א וַיְהִי־הוּא שָׁב אֶת־שְׁבִיבַת [שְׁבוּת] אֵיּוֹב בְּהִתְפַּלֵּלוֹ בְּעַד
רַעְהוּ וַיִּסְּף יְהוָה אֶת־כָּל־אֲשֶׁר לְאֵיּוֹב לְמִשְׁנָה: יֵא
וַיָּבֹאוּ אֵלָיו כָּל־אֶחָיו וְכָל־אֲחֵי־תָיִו [אֲחֵי־תָיִו] וְכָל־
יָדְעָיו לִפְנֵים וַיֵּאכְלוּ עִמּוֹ לֶחֶם בְּבֵיתוֹ וַיִּגְדּוּ לוֹ
וַיִּנְחֲמוּ אֹתוֹ עַל כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר־הֵבִיא יְהוָה עָלָיו
וַיִּתְנֻלוּ אִישׁ קִשְׁיָטָה אֶחָת וְאִישׁ נָזָם זָהָב אֶחָד:
יב וַיְהִי־הוּא בְּרֹד אֶת־אֲחֵרֵית אֵיּוֹב מִרְאֵשִׁיתוֹ וַיְהִי־לוֹ
אַרְבַּעָה עָשָׂר אֶלֶף צֹאן וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים גְּמָלִים
וְאַלְפֵי־צֶמֶד בָּקָר וְאַלְפֵי אֲתוֹנוֹת: יג וַיְהִי־לוֹ שְׁבַע־עֶבְדָּה
בָּנִים וְשְׁלוֹשׁ בָּנוֹת: יד וַיִּקְרָא שְׁמֵהֶם־הָאֶחָת יְמִימָה
וְשֵׁם הַשֵּׁנִית קְצִיעָה וְשֵׁם הַשְּׁלִישִׁית קֶרֶן הַפּוּד:
טו וְלֹא נִמְצְא נָשִׁים יָפוֹת כְּבָנוֹת אֵיּוֹב בְּכָל־הָאָרֶץ
וַיִּתֵּן לָהֶם אָבִיהֶם נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם: טז וַיְהִי
אֵיּוֹב אַחֲרֵי־זֹאת מֵאָה וְאַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּרְא
[וַיִּרְאֵה] אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בָּנֵי בָנָיו אַרְבַּעָה דִּרְוֹת: יז
וַיָּמָת אֵיּוֹב זָקֵן וְשָׁבַע יָמָיו:

Bamidbar Rabbah 7: 5

On the opinion of Rabbi Yitzchak, who said [that one gets Tzaraat] because of evil eye: When a person narrows his eye [acts miserly] and does not lend his vessels, God send tzaraat upon his house, and causes his vessels to be taken out and people say: so-and-so who would not lend out his vessels, and who said that he did not have any vessels, indeed he did have vessels. About his it says (Job 20: 28) “the produce of his house will be revealed.”

על דעתיה דרבי יצחק דאמר על עין הרע,
כשאדם צר עין ואינו משאיל את פליו הקדוש
ברוך הוא משלח צרעת בביתו ומוציא פליו לחוץ
והבריות אומרים פלוני שלא היה משאיל פליו
ואומר שלא היו לו פלים, הרי שהיו לו פלים,
ועליו הכתוב אומר (איוב כ, כח): (יגל יבול ביתו).

14 They broke into weeping again, and Orpah kissed her mother-in-law farewell. But Ruth clung to her. 15 So she said, "See, your sister-in-law has returned to her people and her gods. Go follow your sister-in-law." 16 But Ruth replied, "Do not urge me to leave you, to turn back and not follow you. For wherever you go, I will go; wherever you lodge, I will lodge; your people shall be my people, and your God my God. 17 Where you die, I will die, and there I will be buried. Thus and more may the LORD do to me if anything but death parts me from you." 18 **When [Naomi] saw how determined she was to go with her, she ceased to argue with her;** 19 and the two went on until they reached Bethlehem. When they arrived in Bethlehem, the whole city buzzed with excitement over them. The women said, "Can this be Naomi?" 20 "Do not call me Naomi," she replied. "Call me Mara, for Shaddai has made my lot very bitter. 21 I went away full, and the LORD has brought me back empty. How can you call me Naomi, when the LORD has dealt harshly with me, when Shaddai has brought misfortune upon me!" 22 Thus Naomi returned from the country of Moab; she returned with her daughter-in-law Ruth the Moabite. They arrived in Bethlehem at the beginning of the barley harvest.

יד ותשנה קולן ותבכינה עוד ותשק ערפה לחמותה
ורות דבקה בה: טו ותאמר הנה שבה ובמתך אל
עמה ואלאליה שובי אחרי ובמתך: טז ותאמר רות
אלתפגעירי לעזבך לשוב מאחריך כי אלאשר תלכי
אלך ובאשר תליני אליו עמו עמי ואלהיך אלהי: יז
באשר תמותי אמות ושם אקבר כה יעשה יהנה לי
וכה יסוף כי המות יפריד ביני ובינך: יח ותרא כי
מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה: יט
ותלכנה שתיהם עדבאנה בית לחם ויהי כבאנה בית
לחם ותהם פלהעיר עליהן ותאמרנה הנאת נעמי: כ
תאמר אליהן אלתקראנה לי נעמי קראן לי מרא כי
המר שדי לי מאד: כא אני מלאה הלכתי וריקם
השיבני יהנה למה תקראנה לי נעמי ויהנה ענה בי
ושדי הרע לי: כב ותשב נעמי ורות המואביה כלתה
עמה השבה משדי מואב והמה באו בית לחם בתחלת
קציר שערים:

Rut Rabbah, Petihta2

“And it was in the days the judges judged” (Ruth 1:1). “Laziness brings sleep” (Proverbs 19:15), this means that Israel was too lazy to act with kindness towards Joshua, as it is written: “and they buried him in the area of his inheritance north of Mount Gaash” (Joshua 24:30). Rabbi Berachya said: We have checked all of the verses and didn't find a place named “Mount Gaash”, rather it means that Israel was too lazy (nitga'ashu) to do kindness with Joshua, at that time the land was being divided, and the process of dividing was too dear to them, and so Israel was busy with their work: one was dealing with his field, one with his vineyard, one with his olives, and this one with his building to show the meaning of the verse: “An idle soul will go hungry.” (Proverbs 19:16) They did not do a kindness for Joshua, and the Holy One, blessed be He, wanted to turn the world on its dwellers like it says in the verse: “And the earth quaked and roared.” (Psalms 18:8)

רות רבה, פתיחתא ב

וְהָיָה בַיָּמֵי שְׁפֹט הַשִּׁפְטִים. “עֲצָלָה תִפֹּל תִרְדָּמָה” (משלי יט:טו), עַל יְדֵי שְׁנֵתְעֲצָלוּ יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת גְּמוּל חֶסֶד לִיהוֹשֻׁעַ, הַדָּא הוּא דְכָתִיב (יהושע כד:ל) “וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ בְּגִבּוֹל נַחֲלָתוֹ מִצְפּוֹן לְהַר גַּעֲשׁ.” אָמַר רַבִּי בְרַכְיָה חֲזַרְנוּ עַל כָּל הַמְקָרָא וְלֹא מָצִינוּ מְקוֹם שֶׁשָּׁמוֹ גַּעֲשׁ, וּמָהוּ הַר גַּעֲשׁ, עַל יְדֵי שְׁנֵתְגַעְשׂוּ יִשְׂרָאֵל מַעֲשׂוֹת גְּמִילוֹת חֶסֶד לִיהוֹשֻׁעַ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִחְלָקָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהִיְתָה חֲלוּקָה חֲבִיבָה עֲלֵיהֶם יוֹתֵר מִדֵּי, וְהָיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִין בְּמִלְאכְתּוֹ, זֶה עוֹסֵק בְּשָׂדֵהוּ זֶה עוֹסֵק בְּכַרְמוֹ, וְזֶה עוֹסֵק בְּזֵיתָיו, וְזֶה עוֹסֵק בְּפָצוּמוֹ לְפָרֵשׁ (יהושע כד:ל) וְנִפְּשׁ רַמְיָה תִרְעַב, נִתְגַּעְשׂוּ מַעֲשׂוֹת גְּמִילוֹת חֶסֶד לִיהוֹשֻׁעַ, וּבִקְשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַרְעִישׁ אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ עַל יוֹשְׁבָיו, כְּמָה דָּאָתָּ אָמַר (תהלים יח:ח) “וַתִּגַּעֲשׂ וַתִּרְעַשׂ הָאֶרֶץ.”

חֲזַק וְאַמֵץ כִּי אַתָּה תִנְחַל אֶת־הָעַם הַזֶּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לְאֲבוֹתָם לָתֵת לָהֶם :

Be **strong and resolute**, for you shall apportion to this people the land that I swore to their fathers to assign to them.

רַק **חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד** לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּךְ מֹשֶׁה עַבְדִּי אֶל־תִּסּוּר מִמֶּנּוּ יְמִין וּשְׂמֹאל לְמַעַן תִּשְׁכִּיל בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ :

But you must be **very strong and resolute** to observe faithfully all the Teaching that My servant Moses enjoined upon you. Do not deviate from it to the right or to the left, that you may be successful wherever you go.

לֹא־יִמּוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל־הַפְּתוּב בּוֹ כִּי־אָז תִּצְלִיחַ אֶת־דְּרָכְךָ וְאָז תִּשְׁכִּיל :

Let not this Book of the Teaching cease from your lips, but recite it day and night, so that you may observe faithfully all that is written in it. Only then will you prosper in your undertakings and only then will you be successful.

הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ **חֲזַק וְאַמֵץ** אֶל־תַּעֲרֹץ וְאֶל־תַּחַת כִּי עִמָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ :

“I charge you: Be **strong and resolute**; do not be terrified or dismayed, for the LORD your God is with you wherever you go.”

14 They broke into weeping again, and Orpah kissed her mother-in-law farewell. **But Ruth clung to her.** 15 So she said, “See, your sister-in-law has returned to her people and her gods. Go follow your sister-in-law.” 16 But Ruth replied, “Do not urge me to leave you, to turn back and not follow you. For wherever you go, I will go; wherever you lodge, I will lodge; your people shall be my people, and your God my God. 17 Where you die, I will die, and there I will be buried. Thus and more may the LORD do to me if anything but death parts me from you.” 18 When [Naomi] saw how determined she was to go with her, she ceased to argue with her; 19 and the two went on until they reached Bethlehem. When they arrived in Bethlehem, the whole city buzzed with excitement over them. The women said, “Can this be Naomi?” 20 “Do not call me Naomi,” she replied. “Call me Mara, for Shaddai has made my lot very bitter. 21 I went away full, and the LORD has brought me back empty. How can you call me Naomi, when the LORD has dealt harshly with me, when Shaddai has brought misfortune upon me!” 22 Thus Naomi returned from the country of Moab; she returned with her daughter-in-law Ruth the Moabite. They arrived in Bethlehem at the beginning of the barley harvest.

יד ותשנה קולן ותבכינה עוד ותשק ערפה לחמותה
נרות דבקה בה: טו ותאמר הנה שבה ובמתך אל
עמה ואלאלהיה שובי אחרי ובמתך: טז ותאמר רות
אלתפגעירי לעזובך לשוב מאחריך כי אל אשר תלכי
אלך ובאשר תליני אליו עמך עמי ואלהיך אלהי: יז
באשר תמותי אמות ושם אקבר כה יעשה יהוה לי
וכה יסוף כי המות יפריד ביני ובינך: יח ותרא כי
מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה: יט
ותלקנה שתיהם עדבאנה בית לחם ויהי כבאנה בית
לחם וניהם פלהעיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי: כ
תאמר אליהן אלתקראנה לי נעמי קראן לי מרא כי
המר שדי לי מאד: כא אני מלאה הלכתי וריקם
השיבני יהוה למה תקראנה לי נעמי ויהוה ענה בי
ושדי הרע לי: כב ותשב נעמי ורות המואביה כלתה
עמה השבה משדי מואב והמה באו בית לחם בתחלת
קציר שערים:

Joshua's parting speech

כִּי אִם־בִּיהַגְנָה אֱלֹהֵיכֶם תִּדְבְּקוּ כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

But **hold fast** to the LORD your God as you have done to this day.

וּנְשַׁמְרְתֶם מְאֹד לְנַפְשֵׁיכֶם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

For your own sakes, therefore, be most mindful to love the LORD your God.

כִּי | אִם־שׁוּב תֵּשׁוּבוּ וּדְבַקְתֶּם בְּיִתְרֵי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה אִתְּכֶם וְהִתְחַתְּנֶתֶם בֵּינֵם וּבְאֵתָם בֵּינֵם וְהֵם בֵּינֵם:

For should you turn away and **attach yourselves** to the remnant of those nations—to those that are left among you—and intermarry with them, you joining them and they joining you,

יָדוּעַ תִּדְעוּ כִּי לֹא יוֹסִיף יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְהוֹרִישׁ אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֵיכֶם וְהָיוּ לְכֶם לִפְחַ וּלְמוֹקֵשׁ וּלְשֹׁטֵט בְּצַדֵּיכֶם וּלְצַנְנִים בְּעֵינֵיכֶם עַד־אֲבַדְכֶם מֵעַל הָאָדָמָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לְכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

know for certain that the LORD your God will not continue to drive these nations out before you; they shall become a snare and a trap for you, a scourge to your sides and thorns in your eyes, until you perish from this good land that the LORD your God has .given you

Avot 5:10

There are four types of character in human beings:

One that says: “mine is mine, and yours is yours”: this is a commonplace type; and some say this is a sodom-type of character.

[One that says:] “mine is yours and yours is mine”: is an unlearned person (am haaretz)

[One that says:] “mine is yours and yours is yours” is a pious person.

[One that says:] “mine is mine, and yours is mine” is a wicked person.

אבות ה:י

אַרְבַּע מִדּוֹת בְּאָדָם.

הַאֹמֵר שְׁלִי שְׁלִי וְשֶׁלְּךָ שֶׁלְּךָ, זוֹ מִדָּה בִּינוֹנִית. וַיֵּשׁ
אוֹמְרִים, זוֹ מִדַּת סְדוֹם.

שְׁלִי שְׁלֶךָ וְשֶׁלְּךָ שְׁלִי, עִם הָאֶרֶץ.

שְׁלִי שְׁלֶךָ וְשֶׁלְּךָ שֶׁלְּךָ, חֲסִיד.

שְׁלִי שְׁלִי וְשֶׁלְּךָ שְׁלִי, רָשָׁע: